

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง การจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้
สำหรับการเจรจาก่อนทำสัญญาอนุญาตใช้สิทธิทรัพย์สินทางปัญญาของ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านทรัพย์สินทางปัญญา

จัดทำโดย นางสาวพรรณรวี กบิลพัฒน์
นักวิชาการทรัพย์สินทางปัญญา
ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง การจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้สำหรับการเจรจาก่อนทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านทรัพย์สินทางปัญญานี้สำเร็จลุล่วงได้ เกิดจากการสนับสนุนของผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา และกำลังใจจากเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาจากทั้งบุคลากรศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และหน่วยบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาจากมหาวิทยาลัยเครือข่ายทั่วประเทศ

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการรวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน จนเกิดคู่มือฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาของบุคลากรในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเครือข่ายต่อไป

พรรณรวิ กบิลพัฒน์

กุมภาพันธ์ 2567

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet)	4
บทที่ 3 ขั้นตอนการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้สำหรับการเจรจาก่อนทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิทรัพย์สินทางปัญญาของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	10
บทที่ 4 กรณีตัวอย่างข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet)	13
บทที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	22
บรรณานุกรม	24

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและความสำคัญของคู่มือการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีผลงานทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาโดยทีมนักวิจัยและบุคลากรมีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการที่หลากหลาย หลายผลงานสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ภาคเอกชนนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามความต้องการกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปยื่นขอรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เป็นกลไกในการสร้างความเข้มแข็งและโอกาสทางธุรกิจ อีกทั้งยังช่วยลดความเสี่ยงในการถูกละเมิดหรือเลียนแบบผลิตภัณฑ์ ก่อนที่จะได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ภาคเอกชนเพื่อนำไปผลิตและจำหน่าย

การใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญา (Utilization) โดยการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) เป็นการมอบสิทธิให้แก่ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ โดยความเป็นเจ้าของยังคงอยู่กับเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา และสามารถแยกสัดส่วนขอบเขตของสิทธิให้แก่ผู้ใช้ได้หลากหลาย โดยทำเป็นสัญญาและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามความเหมาะสมจากผู้ขอใช้แต่ละราย¹ แต่ก่อนจะเกิดสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing agreement) ได้นั้น ต้องมีกระบวนการทำงานหลายขั้นตอน เช่น การนำข้อมูลไปประชาสัมพันธ์ให้แก่นักลงทุนหรือภาคเอกชน การเจรจาขั้นต้น การตรวจสอบข้อมูล การทำเอกสารข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) การเจรจาสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ เป็นต้น

การเจรจาเพื่อให้เกิดการอนุญาตให้ใช้สิทธินั้น ต้องมีการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เปรียบเสมือนใบเสนอราคาที่มีรายละเอียดและเงื่อนไขสำคัญที่ต้องนำเสนอภาคเอกชนที่สนใจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิต่อไป อาจต้องมีการเจรจาเสนอปรับแก้ไข Term sheet หลายรอบระหว่างคู่เจรจากันกว่าจะได้เงื่อนไขที่เห็นชอบตรงกันทุกฝ่าย ทั้งนี้ การจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขสำคัญและข้อมูลครบถ้วน จึงเป็นเอกสารที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาข้อมูลการอนุญาตให้ใช้สิทธิ เพื่อนำไปสู่การเจรจาให้เกิดสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิต่อไป

หากไม่มีการจัดทำข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการเจรจาการอนุญาตให้ใช้สิทธิหลายประการ เช่น

- เกิดความล่าช้าในการเจรจาต่อรอง
- เกิดการสื่อสารข้อมูลที่ผิดพลาด
- เกิดการล่าช้าในการร่างสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ เป็นต้น

¹ ปราโมทย์ ธรรมรัตน์, ฉวีวรรณ จินดาธรรม, ทานตะวัน โพธิ์รัชต์, ปรีชาชาติ จันทร์โชติ และ คม ธรรมรัตน์ (2553). *การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์.

- การส่งผลต่อการตัดสินใจเรื่องค่าธรรมเนียมหรือจำนวนค่าตอบแทนการอนุญาตที่ผู้รับอนุญาตจะต้องจ่าย ซึ่งข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เปรียบเสมือนใบเสนอราคาสำหรับการเสนอขายสินค้าหรือบริการทั่วไป แต่อาจจะมีรายละเอียดเงื่อนไขและข้อมูลที่แตกต่างจากใบเสนอราคาทั่วไป เป็นต้น

ในการนี้ การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้สำหรับการเจรจาก่อนทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับมหาวิทยาลัยและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อใช้ศึกษาและทำความเข้าใจในการเตรียมเอกสารในการปฏิบัติงาน โดยมีตัวอย่างและคำแนะนำในการจัดเตรียม Term sheet เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อเป็นคู่มือการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet)
- 1.2.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับการเจรจาก่อนทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำหรับบุคลากรมหาวิทยาลัย
- 1.2.3 เพื่อให้พนักงานผู้ปฏิบัติงานการอนุญาตให้ใช้สิทธิในมหาวิทยาลัย สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับการศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาระบบงานการอนุญาตให้ใช้สิทธิให้ดีและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.3.1 มหาวิทยาลัยมีคู่มือการปฏิบัติงานการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet)
- 1.3.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการอนุญาตให้ใช้สิทธิของมหาวิทยาลัย สามารถใช้เป็นแนวทางในการเจรจากรานุญาตให้ใช้สิทธิ
- 1.3.3 พนักงานผู้ปฏิบัติงานการอนุญาตให้ใช้สิทธิของมหาวิทยาลัย สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับการศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาระบบงานการอนุญาตให้ใช้สิทธิให้ดีและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.4 ขอบเขตของคู่มือ

คู่มือเล่มนี้จัดทำขึ้นเฉพาะการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้สำหรับการเจรจากรานุญาตให้ใช้สิทธิเท่านั้น

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“มหาวิทยาลัย” หมายถึง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

“การอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing)” หมายถึง ผู้เป็นเจ้าของผลงานทรัพย์สินทางปัญญาอนุญาตให้ผู้ขอรับอนุญาตใช้สิทธิสามารถใช้ทรัพย์สินทางปัญญาตามขอบเขตและเงื่อนไขที่ตกลงกัน เช่น เพื่อการผลิตและขาย เป็นต้น โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงความเป็นเจ้าของ และสามารถเรียกเก็บค่าตอบแทนการอนุญาตได้

“ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet)” หมายถึง การจัดทำสรุปรายละเอียด ข้อตกลงและเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิเพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในเงื่อนไขข้อตกลงที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อใช้ในการเจรจาต่อรองก่อนนำไปจัดทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ โดยยังไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย

บทที่ 2

ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet)

2.1 ความหมาย

ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property: IP) ถือเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน แต่มีความสำคัญที่อาจมีมูลค่าหรือสามารถใช้เพื่อสร้างรายได้ให้แก่บุคคลหรือองค์กรที่เป็นเจ้าของสิทธิในการถือครองทรัพย์สินทางปัญญา ระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้เกิดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ หรือสินค้าและบริการใหม่ อีกทั้งช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโต ภาคอุตสาหกรรมของประเทศมีความก้าวหน้า และดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ เพราะมั่นใจได้ว่าทรัพย์สินทางปัญญาต่าง ๆ ของผู้มาลงทุนจะได้รับการคุ้มครอง

ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) หมายถึง เอกสารที่บันทึกเงื่อนไขสำคัญบางอย่างในการเจรจาข้อตกลงที่เสนอรายละเอียดสำคัญที่จะทำให้สัญญาระหว่างคู่สัญญาแต่ละฝ่ายที่ตั้งใจจะให้มีความผูกพันตามกฎหมาย เพื่อความสะดวก มีการแยกหัวข้อหรือข้อกำหนดจากสัญญาโดยทั่วไป มีเนื้อหาแบบสั้น ข้อความกระชับ เน้นเฉพาะประเด็นเชิงพาณิชย์ที่สำคัญ โดยไม่ต้องลงรายละเอียดมากเกินไป และหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสนอเงื่อนไข Term sheet อีกฝ่ายอาจเจรจาขอแก้ไขได้¹ การจัดทำเอกสาร Term sheet ถูกนำมาใช้ในการเจรจาเพื่ออนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อตกลงเงื่อนไขสำคัญระหว่างคู่เจรจาดังนั้น เมื่อคู่เจรจาทเห็นตรงกันตามเงื่อนไขทุกอย่างใน Term sheet จึงจะนำรายละเอียดใน Term sheet ไปร่างสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิต่อไป

2.2 องค์ประกอบ Term sheet

รายละเอียดข้อตกลงและเงื่อนไขที่สำคัญในการเจรจาและจัดทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญา ที่ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้อนุญาตควรพิจารณา มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ คำนิยามหรือข้อมูลของเทคโนโลยี รูปแบบของการอนุญาต ค่าตอบแทนการใช้สิทธิ การรักษาข้อมูลที่เป็นความลับ ข้อห้ามการโอนสิทธิ การอนุญาตให้ใช้สิทธิช่วง (Sublicensing) การว่าจ้างบุคคลอื่น การรายงานยอดขายหรือรายได้ การตรวจสอบเอกสารและบัญชี การบอกเลิกสัญญา การระงับข้อพิพาท² แต่การจัดทำเอกสารข้อเสนอเงื่อนไข

¹ KTI Practical Guides. (2565). Term Sheets for Licence Agreements. สืบค้น 30 ตุลาคม 2565, จาก

<https://www.knowledgetransferireland.com/Model-Agreements/Practical-Guides/KTI-Practical-Guide-to-Term-Sheets-for-Licence-Agreements.pdf>

² ธนิต ชังถาวร, อรกนก พรรณรักษา, เพียงเพ็ญ บุตรกตัญญู, กริชผกา บุญเฟื่อง, บุปผา เดชะภัทรพร, สุมลวรรณ สังข์ช่วย และ ปรีญาภรณ์ เต็งประเสริฐ (2553). การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับสถาบันการศึกษาหรือองค์กรนวัตกรรมภาครัฐ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: กลุ่มสนับสนุนการจัดการ ทรัพย์สินทางปัญญา ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์.

การอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้ในการเจรจา มักจะนำเพียงบางประเด็นที่สำคัญและต้องการให้คู่เจรจาตัดสินใจก่อนเป็นหลักมาจัดทำ Term sheet ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

การจัดทำเอกสาร Term sheet เพื่อใช้เจรจาการอนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญา ควรประกอบไปด้วยรายละเอียดและเงื่อนไขสำคัญ ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผลงานทรัพย์สินทางปัญญา ระบุข้อมูลสำคัญเฉพาะข้อมูลที่เปิดเผยได้ คือ ชื่อผลงานทรัพย์สินทางปัญญา ประเภททรัพย์สินทางปัญญา เลขที่คำขอ/เลขที่จดทะเบียน/เลขที่จดแจ้ง วันที่ยื่นขอรับความคุ้มครอง ชื่อผู้ประกอบการหลัก/ผู้สร้างสรรค์หลัก ชื่อผู้ทรงสิทธิ คุณสมบัติ การใช้ประโยชน์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผู้ประกอบการหลัก: นายมีทรัพย์สิน ทางปัญญา

ชื่อทรัพย์สินทางปัญญา: ครีมบำรุงผิวผสมสารสกัดนาโนจากสมุนไพร

สถานภาพทรัพย์สินทางปัญญา: ยื่นขอรับอนุสิทธิบัตร เลขที่คำขอ 2503009876 ยื่นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2568

คุณสมบัติ: ครีมบำรุงผิวผสมสารสกัดนาโนจากสมุนไพร ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้ผิว ช่วยปรับสภาพผิว ทำให้ผิวแลดูกระจ่างใสขึ้น ภายหลังจากการทำทำให้เกิดชั้นฟิล์มบาง ๆ ซึ่งช่วยปกป้องผิวจากสิ่งแวดล้อมและสามารถปลดปล่อยสารสำคัญจากตำรับสู่ผิวหนังได้อย่างรวดเร็ว

การใช้ประโยชน์: ใช้ผลิตและจำหน่ายครีมบำรุงผิวหน้า

ผู้ทรงสิทธิ: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.2.2 ข้อมูลผู้รับอนุญาต ระบุชื่อบุคคลหรือนิติบุคคลที่จะเป็นคู่สัญญา

2.2.3 ระยะเวลาการอนุญาต เพื่อกำหนดช่วงเวลาการอนุญาตเป็นจำนวนเดือน/ปี ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์และความสามารถในการทำการตลาดของผู้รับอนุญาต หรือในบางกรณีอาจอนุญาตให้ใช้สิทธิตลอดอายุความคุ้มครองของทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งนี้ การระบุระยะเวลาเบื้องต้นในการอนุญาตให้ใช้สิทธิที่มีการเจรจาโดยทั่วไปคือ 5 ปี

2.2.4 การอนุญาตให้ใช้สิทธิช่วง (Sublicensing) เพื่อทำความเข้าใจว่าผู้รับอนุญาตจะสามารถอนุญาตให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่นใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานี้รับสิทธิต่อได้หรือไม่ ทั้งนี้ หากจะอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตสามารถให้สิทธิต่อได้ ควรเจรจาให้มีการกำหนดการแบ่งค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับผู้อนุญาตด้วย

2.2.5 ขอบเขตการอนุญาต โดยทั่วไปจะเป็นการตกลงในรายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ (territory) เช่น ทำการผลิตได้ในประเทศไทยเท่านั้น รวมไปถึงการตกลงในสาขาอุตสาหกรรมและประเภทผลิตภัณฑ์ที่นำผลงานทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ (application and field of use) เช่น การอนุญาตให้ใช้สิทธิในอุตสาหกรรมกระดาษเท่านั้น เป็นต้น³

³ สำนักงานจัดการสิทธิและเทคโนโลยี. (2565). เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สิทธิ. สืบค้น 30 ตุลาคม 2565, จาก

2.2.6 รูปแบบการอนุญาต การอนุญาตให้ใช้สิทธิมี 3 รูปแบบ⁴ ดังนี้

2.2.6.1 การอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive rights) ผู้ได้รับอนุญาตจะมีสิทธิใช้สิทธิดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวในขอบเขตการอนุญาตที่กำหนด โดยที่ผู้อนุญาตก็ไม่มีสิทธิใช้สิทธิดังกล่าวในขอบเขตที่กำหนด

2.2.6.2 การอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยไม่จำกัดจำนวนผู้รับอนุญาต (Non-exclusive rights) ผู้ได้รับอนุญาตจะมีสิทธิใช้สิทธิดังกล่าว แต่ผู้อนุญาตก็ยังมีสิทธิให้ผู้อื่นหรือตนเองใช้สิทธิดังกล่าวได้อีกด้วย

2.2.6.3 การอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแต่ไม่จำกัดเจ้าของสิทธิ (Sole-exclusive rights) ผู้ได้รับอนุญาตจะมีสิทธิใช้สิทธิดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวในอาณาเขตที่กำหนด โดยที่ผู้อนุญาตหรือเจ้าของสิทธิก็ยังมีสิทธิใช้สิทธิดังกล่าวได้ในอาณาเขต แต่ไม่สามารถให้สิทธิแก่บุคคลอื่นอีกได้

มหาวิทยาลัยควรเสนอรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยไม่จำกัดจำนวนผู้รับอนุญาต (Non-exclusive rights) โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้งก่อน เพื่อให้สิทธิผู้ประกอบการในทุกระดับเข้าถึงการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง แต่ในมุมมองของผู้ประกอบการที่คำนึงถึงเรื่องโอกาสในการแข่งขันนั้น มักจะแสดงความต้องการที่จะได้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว หากผู้ประกอบการเจรจาขออนุญาตใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว มหาวิทยาลัยควรพิจารณาเสนอรูปแบบ การอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแต่ไม่จำกัดเจ้าของสิทธิ (Sole-exclusive rights) ก่อน มหาวิทยาลัยควรจะเสนอค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิที่สูงกว่าการอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยไม่จำกัดจำนวนผู้รับอนุญาต (Non-exclusive rights) โดยคำนึงถึงค่าเสียโอกาสจากการจะไม่ได้รับค่าตอบแทนจากการอนุญาตให้ใช้สิทธิสำหรับผู้ประกอบการรายอื่นด้วย นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาศักยภาพในการนำผลงานทรัพย์สินทางปัญญาไปสร้างรายได้จากสินค้าหรือบริการของผู้รับอนุญาตอีกหลายด้าน เช่น ความสามารถในการลงทุนผลิตสินค้าหรือบริการ ความสามารถในการกระจายสินค้าหรือบริการ ความสามารถในการทำการตลาด เป็นต้น

การอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแต่ไม่จำกัดเจ้าของสิทธิ (Sole-exclusive rights) มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้อนุญาตยังคงมีสิทธิในการนำผลงานทรัพย์สินทางปัญญาไปประโยชน์ในการผลิตสินค้าหรือบริการได้ หากผู้รับอนุญาตประสบปัญหาในการผลิตและจำหน่าย หรือผู้รับอนุญาตทำสัญญาไปแล้วแต่ไม่ยอมผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการ กรณีนี้ มหาวิทยาลัยยังมีสิทธิที่จะพิจารณาความการลงทุนผลิตสินค้าหรือบริการนั้น หากเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสาธารณะประโยชน์และสังคม หรือมีโอกาสดังธุรกิจในการลงทุนหารายได้ของมหาวิทยาลัยได้

⁴ชนิด ชังถาวร, อรณก พรพรรณรักษา, เพียงเพ็ญ บุตรกัตถัญญ, กริชผกา บุญเฟื่อง, บุผา เตชะภัทรพร, สุมลวรรณ สังข์ช่วย และ ปริญญาภรณ์ เต็งประเสริฐ (2553). การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับ สถาบันการศึกษาหรือองค์กรนวัตกรรมภาครัฐ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: กลุ่มสนับสนุนการจัดการ ทรัพย์สินทางปัญญา ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์.

แต่ในบางกรณีที่มีผู้ประกอบการที่ต้องการเจรจาในรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive rights) มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้อนุญาตจะไม่มีสิทธิในการนำผลงานทรัพย์สินทางปัญญาไปประโยชน์ในการผลิตสินค้าหรือบริการได้ มหาวิทยาลัยควรจะเสนอค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิที่สูงกว่าการอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแต่ไม่จำกัดเจ้าของสิทธิ (Sole-exclusive rights) โดยคำนึงถึงค่าเสียโอกาสจากการจะไม่ได้รับค่าตอบแทนจากการอนุญาตให้ใช้สิทธิสำหรับผู้ประกอบการรายอื่นรวมถึงค่าเสียโอกาสที่มหาวิทยาลัยจะนำไปใช้ประโยชน์ด้วย และต้องพิจารณาศักยภาพในการลงทุนผลิตสินค้าหรือบริการ ความสามารถในการกระจายสินค้าหรือบริการ ความสามารถในการทำการตลาด และความสามารถด้านอื่นที่จำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ประกอบการจะต้องการเจรจารูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจาก 3 รูปแบบที่กล่าวมานั้น การกำหนดค่าตอบแทนควรมีการเจรจาให้มีการรับประกันการจ่ายค่าตอบแทนขั้นต่ำด้วย เช่น การชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำ ปีละ 50,000 บาท หรือ เดือนละ 10,000 บาท เป็นต้น เพื่อการันตีว่ามหาวิทยาลัยจะได้รับค่าตอบแทนที่แน่นอนอย่างน้อยเท่าไรในช่วงระยะเวลาที่อนุญาตให้ใช้สิทธิ แต่การอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยไม่จำกัดจำนวนผู้รับอนุญาต (Non-exclusive rights) มหาวิทยาลัยยังมีโอกาสในการได้ค่าตอบแทนจากผู้รับอนุญาตรายอื่นได้ การรับประกันการจ่ายค่าตอบแทนขั้นต่ำจะพิจารณาให้มีการกำหนดไว้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการวางกลยุทธ์ในการเสนอเงื่อนไข

แต่หากจะต้องเสนอเงื่อนไขการเจรจาในรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแต่ไม่จำกัดเจ้าของสิทธิ (Sole-exclusive rights) หรือการอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive rights) มหาวิทยาลัยควรกำหนดให้ผู้รับอนุญาตมีการรับประกันการจ่ายค่าตอบแทนขั้นต่ำด้วยเสมอ

2.2.7 ค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ โดยทั่วไปจะมีการกำหนดค่าตอบแทน 2 รูปแบบ⁵ ดังนี้

2.2.7.1 ค่าเปิดเผยเทคโนโลยี (Disclosure fee) หรือค่าเทคโนโลยีแรกเข้า (Upfront fee) เป็นค่าตอบแทนที่เรียกเก็บในวันที่ทำสัญญาหรือภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น ภายใน 15 วัน นับจากวันลงนามสัญญา เป็นต้น

2.2.7.2 ค่าตอบแทนการใช้สิทธิ (Running royalty fee) เป็นค่าตอบแทนการใช้สิทธิในเทคโนโลยี โดยนิยามกำหนดให้มีการชำระเป็นรายปีจากอัตราร้อยละของยอดขายได้สุทธิของสินค้าหรือบริการที่ใช้เทคโนโลยีนั้น ๆ นอกจากนั้นยังอาจมีการกำหนดให้มีการรับประกันการชำระค่าตอบแทนการใช้สิทธิขั้นต่ำในแต่ละปีไว้ได้

การกำหนดค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นจำนวนเงินเท่าไรหรืออัตราเท่าไรขึ้นอยู่กับกระบวนการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาและการวางกลยุทธ์ในการกำหนดค่าตอบแทน แต่อย่างไรก็ตาม หากผลงานทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับความคุ้มครองมาเป็นระยะเวลาหนึ่งจนมีอายุความคุ้มครองเหลือน้อย ควรนำมาเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิจารณาลดจำนวนเงินหรืออัตราในการกำหนดค่าตอบแทนด้วย

⁵ ธนิต ชังถาวร, อรกนก พรรณรักษา, เพียงเพ็ญ บุตรกตัญญู, กริชผกา บุญเฟื่อง, บุษผา เตชะภัทรพร, สุมลวรรณ สังข์ช่วย และ ปริญญาภรณ์ เต็งประเสริฐ (2553). *การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับ สถาบันการศึกษาหรือองค์กรนวัตกรรมการรัฐ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: กลุ่มสนับสนุนการจัดการ ทรัพย์สินทางปัญญา ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์.

2.2.8 ค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อสอนกรรมวิธีการผลิตหรือสูตรในการผลิตสินค้าหรือบริการ อาจเกิดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าวัตถุดิบ ค่าทำความสะอาด ค่าจ้าง เป็นต้น ควรตกลงและระบุเงื่อนไขการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้กันให้ชัดเจนว่าผู้อนุญาตหรือผู้รับอนุญาตเป็นผู้รับผิดชอบ

2.2.9 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา การยื่นขอรับความคุ้มครองผลงานทรัพย์สินทางปัญญาบางประเภทมีค่าธรรมเนียมในการยื่นและค่าธรรมเนียมในการรักษาสิทธิความคุ้มครองตามขอบเขตประเทศที่ยื่นขอรับความคุ้มครอง เช่น สิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรออกแบบผลิตภัณฑ์ อนุสิทธิบัตร เป็นต้น ควรตกลงและระบุเงื่อนไขการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายระหว่างผู้อนุญาตและผู้รับอนุญาตให้ชัดเจน

2.3 เทคนิคการจัดทำ Term sheet

2.3.1 การเสนอทางเลือก รูปแบบการอนุญาตและค่าตอบแทนการอนุญาตสามารถเสนอเงื่อนไขในหลายรูปแบบ เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้รับอนุญาตเลือกได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ค่าตอบแทน : สามารถเลือกรูปแบบการอนุญาตและการชำระค่าตอบแทนได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1) อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights): มข. อนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่าย โดย มข. สามารถอนุญาตให้ผู้ประกอบการรายอื่นได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายได้อีก มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ

- ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 1,000,000 บาท
- ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 3 % ของยอดขายสุทธิ (Net sale)

2) อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights): มข. อนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ

- ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 5,000,000 บาท
- ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 5% ของยอดขายสุทธิ (Net sale) โดยรับประกันการชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำ ปีละ 50,000 บาท

2.3.2 เนื้อหาสั้น กระชับ ได้ใจความ การจัดเตรียม Term sheet ควรระบุรายละเอียดด้วยเนื้อหาที่สั้น กระชับ ได้ใจความเพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจของคู่เจรจา โดยเน้นประเด็นสำคัญที่สุดที่ต้องการให้ตัดสินใจ คือ การเลือกรูปแบบการอนุญาตและการชำระค่าตอบแทน ส่วนรายละเอียดอื่น เช่น การระงับข้อพิพาท การยกเลิกสัญญา หรือการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น ควรเจรจากันภายหลัง ในช่วงการเจรจาพิจารณาร่างสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ

หากระบุรายละเอียดใน Term sheet ที่มากเกินไป หรือใช้ข้อความที่ยาวเพื่ออธิบายความหมายหรือรายละเอียดทั้งหมดอาจทำให้ผู้ประกอบการเกิดความวิตกกังวลถึงเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งที่อาจจะไม่เกิดขึ้นก็ได้ มากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับประเด็นที่จำเป็นหรือจะเกิดขึ้นแน่นอน

2.4. ข้อควรระวัง

2.4.1 การเสนอทางเลือกในเอกสาร Term sheet ที่มีหลายทางเลือก หลากหลายรูปแบบ หรือมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากเกินไป อาจส่งผลให้คู่เจรจาไม่สามารถตัดสินใจเลือกได้ หรือใช้เวลาในการเปรียบเทียบข้อมูลมากจนตัดสินใจช้า

2.4.2 ควรระบุนำคำว่า “ลับ” เพื่อแจ้งให้คู่เจรจารับทราบและตระหนักว่า รายละเอียดที่อยู่ในเอกสาร Term sheet นี้ เป็นข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบนอกจากคู่เจรจา เพื่อไม่ให้กระทบกับการเจรจากับคู่เจรจารายอื่นที่อาจมีการเสนอเงื่อนไขที่แตกต่างกันไป

บทที่ 3

ขั้นตอนการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้สำหรับการ เจรจาก่อนทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.1 ขั้นตอนการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet)

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) ของมหาวิทยาลัย ควรจะมีขั้นตอนการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้สำหรับการเจรจาก่อนทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ ดังต่อไปนี้

3.1.1 การรวบรวมข้อมูลผลงานทรัพย์สินทางปัญญา ควรตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแฟ้มเอกสารและฐานข้อมูลภายในของศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา และเช็คความถูกต้องกับฐานข้อมูลสืบค้นของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เพื่อความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมด

3.1.2 การตรวจสอบเงื่อนไขภาระผูกพันของผลงานทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากการตรวจสอบข้อมูลทั่วไปของผลงานทรัพย์สินทางปัญญา สิ่งสำคัญที่ควรตรวจสอบว่าผลงานทรัพย์สินทางปัญญานั้นมีข้อผูกมัดที่สำคัญหรือไม่ ได้แก่

1) เงื่อนไขในสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิที่มีอยู่ก่อน โดยตรวจสอบจากฐานข้อมูลภายในของศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาที่บันทึกรายละเอียดของสัญญาและตรวจสอบไฟล์สัญญาโดยละเอียด ยกตัวอย่างเช่น

- กรณีมีสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิเดิมระบุเงื่อนไขรูปแบบการอนุญาตไว้ว่า เป็นการอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Licensing) กรณีนี้ไม่สามารถทำสัญญากับผู้ประกอบการรายอื่นได้อีก จึงควรยุติการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) และแจ้งยุติการเจรจาต่อรอง

- กรณีมีสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิเดิมระบุเงื่อนไขรูปแบบการอนุญาตไว้ว่า เป็นการอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยไม่จำกัดจำนวนผู้รับอนุญาต (Non-Exclusive Licensing) กรณีนี้สามารถทำสัญญากับผู้ประกอบการรายอื่นได้อีก สามารถจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) และดำเนินการเจรจาต่อรองต่อไปได้

- กรณีมีสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิเดิมระบุเงื่อนไขรูปแบบการอนุญาตไว้ว่า เป็นการอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Licensing) เฉพาะขอบเขตการผลิตและจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารเท่านั้น กรณีนี้สามารถทำสัญญากับผู้ประกอบการรายอื่นได้อีก สามารถจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) และดำเนินการเจรจาต่อรองต่อไปได้ โดยเสนอเงื่อนไขขอบเขตการผลิตและจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นได้ ยกเว้นประเภทอาหาร

2) การมีผู้ทรงสิทธิร่วม หากผลงานทรัพย์สินทางปัญญามีผู้ทรงสิทธิร่วมที่เป็นเจ้าของร่วมกับมหาวิทยาลัย ต้องมีการตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจหรือบันทึกข้อตกลงการบริหารจัดการผลงานทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างผู้ทรงสิทธิร่วมทุกฝ่ายด้วย เพื่อให้มั่นใจว่ามีเงื่อนไขหรือข้อบังคับที่ตกลงกันไว้อย่างไร ยกตัวอย่างเช่น

- กรณีมีบันทึกข้อตกลงการบริหารจัดการผลงานทรัพย์สินทางปัญญาระบุเงื่อนไขว่า มอบอำนาจบริหารจัดการให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการและเป็นตัวแทนในการเจรจา และทำนิติกรรมสัญญาในอนุญาตให้ใช้สิทธิ กรณีนี้ผู้ปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) และดำเนินการเจรจาต่อรองและทำสัญญาต่อไปได้

- กรณีมีบันทึกข้อตกลงการบริหารจัดการผลงานทรัพย์สินทางปัญญาระบุเงื่อนไขว่า มอบอำนาจบริหารจัดการให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการและเป็นตัวแทนในการเจรจา และทำนิติกรรมสัญญาในอนุญาตให้ใช้สิทธิแบบไม่จำกัดจำนวนผู้รับอนุญาต (Non-Exclusive Licensing) เท่านั้น กรณีนี้ผู้ปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) และดำเนินการเจรจาต่อรองและทำสัญญาต่อไปได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้รูปแบบการอนุญาตแบบไม่จำกัดจำนวนผู้รับอนุญาต (Non-Exclusive Licensing) เท่านั้น ไม่สามารถเสนอเงื่อนไขและทำสัญญาในรูปแบบอื่นได้

3.1.3 การรวบรวมข้อมูลคำตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิที่ต้องการเสนอ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผ่านกระบวนการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาเรียบร้อยแล้ว เพื่อนำข้อมูลมากำหนดเป็นคำตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิที่ต้องการเสนอ โดยสามารถเสนอคำตอบแทนให้เลือกมากกว่า 1 รูปแบบได้

3.1.4 การรวบรวมข้อมูลเงื่อนไขที่ต้องการเสนอ สามารถแบ่งเป็นข้อมูล 2 รูปแบบ ดังนี้

1) ข้อมูลที่สามารถเจรจาต่อรองได้ เป็นเงื่อนไขที่อาจจะเกิดจากการประชุมหรือเจรจาเบื้องต้นร่วมกันหรือสอบถามจากคู่สัญญาควรกำหนดขึ้นมาเพื่อความชัดเจนของการอนุญาตให้ใช้สิทธิ หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานกำหนดขึ้นเพื่อเสนอตามกลยุทธ์ที่หารือร่วมกับนักวิจัย เช่น ระยะเวลาการอนุญาต ขอบเขตการอนุญาต รูปแบบการอนุญาต เป็นต้น

2) ข้อมูลสำคัญที่ต้องการแจ้งให้ทราบแต่ไม่สามารถเจรจาต่อรองได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเชิงนโยบายที่ระบุในสัญญา เช่น การไม่อนุญาตให้ผู้รับอนุญาตให้สิทธิช่วงกับผู้อื่น ค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ผู้รับอนุญาตเป็นผู้รับผิดชอบตามค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง เป็นต้น

การดำเนินการขั้นตอนที่ 3.1.1-3.1.4 ใช้เวลาประมาณ 1-5 วัน ขึ้นกับการให้ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและการเจรจาต่อรองของผู้ที่สนใจขออนุญาตให้ใช้สิทธิ หากผู้ที่สนใจขออนุญาตให้ใช้สิทธิเห็นชอบตามเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เจ้าหน้าที่จะได้ดำเนินการจัดทำร่างสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิเสนอพิจารณาต่อไป

3.2 การเสนอข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet)

เมื่อดำเนินการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เรียบร้อยแล้ว ควรมีลำดับการเสนอพิจารณา ดังนี้

3.2.1 เสนอผู้อำนวยการศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ความเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2.2 เสนอนักวิจัยที่เป็นชื่อผู้ประดิษฐ์หลัก/ผู้สร้างสรรค์หลัก เพื่อรับทราบ และให้ความเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้

3.2.3 เสนอคณะกรรมการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้มติเห็นชอบ

3.2.4 เสนอผู้ที่สนใจขออนุญาตใช้สิทธิ เพื่อเข้าสู่กระบวนการเจรจาต่อรอง

การดำเนินการขั้นตอนที่ 3.2.1-3.2.4 ใช้เวลาประมาณ 1-4 สัปดาห์ ขึ้นกับการให้ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและการเจรจาต่อรองของผู้ที่สนใจขออนุญาตใช้สิทธิ หากผู้ที่สนใจขออนุญาตใช้สิทธิเห็นชอบตามเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เจ้าหน้าที่จะได้ดำเนินการจัดทำร่างสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิเสนอพิจารณาต่อไป

บทที่ 4

กรณีตัวอย่างข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet)

ตามที่ได้อธิบายหลักการและขั้นตอนการจัดทำข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) ในบทที่ 2 และ 3 แล้ว แต่เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญามีหลายประเภท จึงต้องมีการประยุกต์ใช้และจัดทำเอกสารข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) ในหลายรูปแบบและแตกต่างกันไปตามเทคนิคในการเจรจาต่อรอง

เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการอนุญาตให้ใช้สิทธิในมหาวิทยาลัยได้เห็นตัวอย่างที่ชัดเจน และสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้ ผู้เขียนจึงได้จัดทำกรณีตัวอย่างข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) จำนวน 6 ตัวอย่าง ดังนี้

1) อนุสิทธิบัตร “ครีมบำรุงผิวผสมสารสกัดนาโนจากสมุนไพร” เป็นกรณีตัวอย่างของการเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญาประเภท อนุสิทธิบัตร เพื่อนำไปผลิตและจำหน่ายสินค้าเครื่องสำอาง โดยเสนอรูปแบบการอนุญาต 2 รูปแบบให้ผู้สนใจเลือกรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) หรืออนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights) ซึ่งมีการกำหนดค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นจำนวนเงินและกำหนดค่าตอบแทนตามอัตรายอดขายสุทธิ โดยรูปแบบ Exclusive rights จะมีการกำหนดค่าตอบแทนที่สูงกว่าและกำหนดการรับประกันการชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำไว้ด้วย

2) สิทธิบัตร “สูตรอาหารเลี้ยงเชื้อสำหรับผลิตเอทานอล” เป็นกรณีตัวอย่างของการเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญาประเภท สิทธิบัตรการประดิษฐ์ เพื่อนำไปผลิตสูตรอาหารเลี้ยงเชื้อที่ใช้สำหรับผลิตและจำหน่ายสินค้า โดยเสนอรูปแบบการอนุญาต 2 รูปแบบให้ผู้สนใจเลือกรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) หรืออนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights) ซึ่งมีการกำหนดค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นจำนวนเงินและกำหนดค่าตอบแทนตามอัตรายอดขายสุทธิ โดยแต่ละรูปแบบ Exclusive rights จะมีการกำหนดค่าตอบแทนที่สูงกว่าและกำหนดการรับประกันการชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำไว้ด้วย

3) จุลชีพ “เชื้อแบคทีเรีย KKU 1234” เป็นกรณีตัวอย่างของการเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นจุลชีพ ที่ได้ยื่นแจ้งขึ้นทะเบียนจุลชีพกับมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการบำบัดน้ำเสียของบริษัท โดยการเก็บค่าตอบแทนเป็นเงินจำนวนหนึ่ง ซึ่งปกติมหาวิทยาลัยควรจะเสนอรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) เท่านั้น เพื่อให้ผู้ประกอบการรายอื่นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ด้วย ซึ่งมีการกำหนดค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นจำนวนเงิน

4) ลิขสิทธิ์ ประเภทวรรณกรรม ลักษณะงานหนังสือ “คู่มือกายวิภาคและภาพประสาทวิทยาฉบับ छाตกรรม” เป็นกรณีตัวอย่างของการเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญาประเภท วรรณกรรม ลักษณะงานนิพนธ์ โดยอนุญาตให้มีการนำไปทำซ้ำเพื่อผลิตและจำหน่ายเป็นหนังสือ โดยการ

อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights) ซึ่งมีการกำหนดค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นจำนวนเงินสำหรับการจัดพิมพ์หนังสือครั้งแรก และกำหนดค่าตอบแทนตามอัตราการจัดพิมพ์หนังสือในครั้งถัดไป

5) สิทธิประเภทวรรณกรรม ลักษณะงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ “โปรแกรมประมวลผลสุขภาพ” เป็นกรณีตัวอย่างของการเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญาประเภทวรรณกรรม ลักษณะงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ให้บริการประมวลผลสุขภาพ โดยเสนอรูปแบบการอนุญาต 2 รูปแบบให้ผู้สนใจเลือกรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) หรืออนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights) ซึ่งมีการกำหนดค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นจำนวนเงินและกำหนดค่าตอบแทนตามอัตรายอดขายได้สุทธิ และมีการกำหนดการรับประกันการชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำไว้ด้วย โดยรูปแบบ Exclusive rights จะมีการกำหนดค่าตอบแทนที่สูงกว่า

6) สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ “บ้านสัตว์เลี้ยง” เป็นกรณีตัวอย่างของการเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญาประเภท สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปผลิตและจำหน่ายสินค้าบ้านสัตว์เลี้ยง โดยเสนอรูปแบบการอนุญาต 3 รูปแบบให้ผู้สนใจเลือกรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) หรืออนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแต่ไม่จำกัดเจ้าของสิทธิ (Sole-exclusive rights) หรืออนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights) ซึ่งมีการกำหนดค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นจำนวนเงินและกำหนดค่าตอบแทนตามอัตรายอดขายสุทธิ โดยรูปแบบ Exclusive rights จะมีการกำหนดค่าตอบแทนที่สูงที่สุด และกำหนดการรับประกันการชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำไว้ด้วยสำหรับการอนุญาตทั้งรูปแบบ Sole-exclusive rights และ Exclusive rights

โดยกรณีตัวอย่างข้อเสนอนี้เป็นการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) นี้เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเตรียมเอกสารของผู้ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ
ผลงานเรื่อง “ครีมบำรุงผิวผสมสารสกัดนาโนจากสมุนไพร”
เสนอวันที่ 1 มีนาคม 2568

1. ผู้ประดิษฐ์หลัก นายมีทรัพย์ ทางปัญญา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะ
2. ชื่อทรัพย์สินทางปัญญา “ครีมบำรุงผิวผสมสารสกัดนาโนจากสมุนไพร”
 สถานภาพ : ยื่นขอรับอนุสิทธิบัตร เลขที่คำขอ 2503009876 ยื่นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2568
 คุณสมบัติ : ครีมบำรุงผิวผสมสารสกัดนาโนจากสมุนไพร ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้ผิว ช่วยปรับสภาพผิว ทำให้ผิวแลดูกระจ่างใสขึ้น ภายหลังจากทาทำให้เกิดชั้นฟิล์มบาง ๆ ซึ่งช่วยปกป้องผิวจากสิ่งแวดล้อมและสามารถปลดปล่อยสารสำคัญจากตำรับสู่ผิวหนังได้อย่างรวดเร็ว
 การใช้ประโยชน์ : ใช้ผลิตและจำหน่ายครีมบำรุงผิวหน้า
3. ผู้ทรงสิทธิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ชื่อผู้สนใจ บริษัท บิวตี้เนเจอร์ริชชีเอิร์บ จำกัด
5. ระยะเวลาในการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : ระยะเวลา 5 ปี
6. การอนุญาตช่วง/การโอนสิทธิ : ผู้รับอนุญาตไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นรับสิทธิต่อได้
7. ขอบเขตการอนุญาต : ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าทั้งในและต่างประเทศ
8. รูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : 1) อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) หรือ 2) อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights)
9. ค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : สามารถเลือกรูปแบบการอนุญาตและการชำระค่าตอบแทนได้ 2 รูปแบบ ดังนี้
 - 1) อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights): มหาวิทยาลัยขอนแก่น อนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่าย โดยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถอนุญาตให้ผู้ประกอบการรายอื่นได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายได้อีก มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ
 - ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 1,000,000 บาท
 - ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 3 % ของยอดขายสุทธิ (Net sale)
 - 2) อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights): มหาวิทยาลัยขอนแก่นอนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ
 - ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 5,000,000 บาท
 - ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 5 % ของยอดขายสุทธิ (Net sale) โดยรับประกันการชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำ ปีละ 50,000 บาท
10. ค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยี : การรับถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือให้คำปรึกษาจากตัวแทนผู้อนุญาต บริษัทรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สมเหตุสมผลอันเกิดจากการเข้ารับคำแนะนำปรึกษาหรือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
11. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา : มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้รับผิดชอบ

**ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ
ผลงานเรื่อง “สูตรอาหารเลี้ยงเชื้อสำหรับผลิตเอทานอล”
เสนอวันที่ 1 เมษายน 2568**

1. ผู้ประดิษฐ์หลัก นายมีทรัพย์ ทางปัญญา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะ
2. ชื่อทรัพย์สินทางปัญญา “สูตรอาหารเลี้ยงเชื้อสำหรับผลิตเอทานอล”
สถานภาพ : ยื่นขอรับสิทธิบัตร เลขที่คำขอ 2401009999 ยื่นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2567
คุณสมบัติ : สูตรอาหารเลี้ยงเชื้อสำหรับผลิตเอทานอลโดยใช้วัตถุดิบหลักที่มีมากในประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเอทานอลเพื่อนำมาใช้เป็นพลังงานทดแทนให้มากขึ้น และสามารถลดต้นทุนในการผลิตเอทานอลลงได้อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรของประเทศให้มากขึ้น
การใช้ประโยชน์ : ใช้ผลิตสูตรอาหารเลี้ยงเชื้อสำหรับผลิตเอทานอลในโรงงานขนาดใหญ่
3. ผู้ทรงสิทธิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ชื่อผู้สนใจ บริษัท เอสเอฟเอชแอลเอทานอล จำกัด
5. ระยะเวลาในการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : ระยะเวลา 5 ปี
6. การอนุญาตช่วง/การโอนสิทธิ : ผู้รับอนุญาตไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นรับสิทธิต่อได้
7. ขอบเขตการอนุญาต : ผลิตสูตรอาหารเลี้ยงเชื้อสำหรับผลิตเอทานอลทั้งในและต่างประเทศ
8. รูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : 1) อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) หรือ 2) อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights)
9. ค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : สามารถเลือกรูปแบบการอนุญาตและการชำระค่าตอบแทนได้ 2 รูปแบบ ดังนี้
 - 1) อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights): มหาวิทยาลัยขอนแก่น อนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่าย โดยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถอนุญาตให้ผู้ประกอบการรายอื่นได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายได้อีก มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ
 - ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 10,000,000 บาท
 - ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 0.5 % ของยอดขายเอทานอลสุทธิ (Net sale)
 - 2) อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights): มหาวิทยาลัยขอนแก่นอนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ
 - ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 100,000,000 บาท
 - ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 1 % ของยอดขายเอทานอลสุทธิ (Net sale) โดยรับประกันการชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำ ปีละ 5,000,000 บาท
10. ค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยี : การรับถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือให้คำปรึกษาจากตัวแทนผู้อนุญาต บริษัทรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สมเหตุสมผลอันเกิดจากการเข้ารับคำแนะนำปรึกษาหรือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
11. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา : มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้รับผิดชอบ

**ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ
ผลงานเรื่อง “เชื้อแบคทีเรีย KKU 1234”
เสนอวันที่ 1 เมษายน 2568**

1. ผู้ประดิษฐ์หลัก นายมีทรัพย์ ทางปัญญา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะ
2. ชื่อทรัพย์สินทางปัญญา “เชื้อแบคทีเรีย KKU 1234”
 สถานภาพ : ยื่นแจ้งขึ้นทะเบียนจุลชีพกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่คำขอ 99/2566
 คุณสมบัติ : เชื้อแบคทีเรียชนิดนี้เหมาะสำหรับนำมาใช้ในการบำบัดน้ำเสียได้
 การใช้ประโยชน์ : ใช้ในกระบวนการบำบัดน้ำเสีย
3. ผู้ทรงสิทธิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ชื่อผู้สนใจ บริษัท เทคโนโลยีชีวภาพ จำกัด
5. ระยะเวลาในการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : ระยะเวลา 8 ปี
6. การอนุญาตช่วง/การโอนสิทธิ : ผู้รับอนุญาตไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นรับสิทธิต่อได้
7. ขอบเขตการอนุญาต : ใช้ในการบำบัดน้ำเสียของบริษัทเท่านั้น
8. รูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights)
9. ค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : การอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) มหาวิทยาลัยขอนแก่นอนุญาตให้บริษัทใช้ในการบำบัดน้ำเสียของบริษัทเท่านั้น โดยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถอนุญาตให้ผู้ประกอบการรายอื่นได้รับสิทธิเช่นเดียวกันได้อีก มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ
 - ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 500,000 บาท
 - ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 100,000 บาท
10. ค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยี : การรับถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือให้คำปรึกษาจากตัวแทนผู้อนุญาต บริษัทรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สมเหตุสมผลอันเกิดจากการเข้ารับคำแนะนำปรึกษาหรือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ
ผลงานเรื่อง “คู่มือกายวิภาคและภาพประสาทวิทยาฉบับมาตรฐาน”
เสนอวันที่ 1 ตุลาคม 2568

1. ผู้ประดิษฐ์หลัก นายมีทรัพย์ ทางปัญญา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะ
2. ชื่อทรัพย์สินทางปัญญา “คู่มือกายวิภาคและภาพประสาทวิทยาฉบับมาตรฐาน”
 สถานภาพ : ยื่นแจ้งลิขสิทธิ์ ประเภทวรรณกรรม ลักษณะงานนิพนธ์ เลขที่ ว. 126677 ยื่นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2567
 คุณสมบัติ : เป็นหนังสือที่รวบรวมข้อมูลกายวิภาคและภาพประสาทวิทยาจากคดีฆาตกรรมมากกว่า 100 ศพ เพื่อการเรียนการสอน
 การใช้ประโยชน์ : การนำไปทำซ้ำเพื่อผลิตและจำหน่ายหนังสือ
3. ผู้ทรงสิทธิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ชื่อผู้สนใจ บริษัท โคนันปะทะซินจิง (ประเทศไทย) จำกัด
5. ระยะเวลาในการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : ระยะเวลา 10 ปี
6. การอนุญาตช่วง/การโอนสิทธิ : ผู้รับอนุญาตไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นรับสิทธิต่อได้
7. ขอบเขตการอนุญาต : เพื่อการทำซ้ำและจำหน่ายหนังสือในประเทศไทยเท่านั้น
8. รูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดี่ยว (Exclusive rights)
9. ค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : ชำระค่าตอบแทน ดังนี้
 - ชำระค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Royalty fee) สำหรับการพิมพ์หนังสือจำนวนไม่เกิน 1,000 เล่ม เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท ภายในระยะเวลา 45 วัน นับจากวันลงนามสัญญา
 - ชำระค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Royalty fee) ในอัตราร้อยละ 10 สำหรับการพิมพ์หนังสือทุกจำนวน 1,000 เล่มถัดไป เป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท ภายในระยะเวลา 60 วัน ก่อนจัดพิมพ์
10. ค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยี : การรับถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือให้คำปรึกษาจากตัวแทนผู้อนุญาต บริษัทรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สมเหตุสมผลอันเกิดจากการเข้ารับคำแนะนำปรึกษาหรือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
11. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา : มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้รับผิดชอบ

**ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ
ผลงานเรื่อง “โปรแกรมประมวลผลสุขภาพ”
เสนอวันที่ 1 สิงหาคม 2568**

1. ผู้ประดิษฐ์หลัก นายมีทรัพย์ ทางปัญญา คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะ
2. ชื่อทรัพย์สินทางปัญญา “โปรแกรมประมวลผลสุขภาพ”

สถานภาพ : ยื่นแจ้งลิขสิทธิ์ ประเภทวรรณกรรม ลักษณะงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เลขที่ ว1.556677 ยื่นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2567

คุณสมบัติ : โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการประมวลผลสุขภาพจากข้อมูลผลการตรวจสุขภาพประจำปีที่สามารถให้คำแนะนำในการปรับปรุงคุณภาพการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อสุขภาพที่ดีขึ้น

การใช้ประโยชน์ : ใช้ให้บริการประมวลผลสุขภาพ
3. ผู้ทรงสิทธิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ชื่อผู้สนใจ บริษัท เฮลท์แอนด์บิวตี้เวล จำกัด
5. ระยะเวลาในการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : ระยะเวลา 5 ปี
6. การอนุญาตช่วง/การโอนสิทธิ : ผู้รับอนุญาตไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นรับสิทธิต่อได้
7. ขอบเขตการอนุญาต : ทำซ้ำและเผยแพร่ต่อสาธารณะ เพื่อให้บริการได้ทั้งในและต่างประเทศ
8. รูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : 1) อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) หรือ 2) อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights)
9. ค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : สามารถเลือกรูปแบบการอนุญาตและการชำระค่าตอบแทนได้ 2 รูปแบบ ดังนี้
 - 1) อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights): มหาวิทยาลัยขอนแก่น อนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่าย โดยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถอนุญาตให้ผู้ประกอบการรายอื่นได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายได้อีก มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ
 - ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี (Disclosure fee) จำนวน 300,000 บาท ณ วันลงนามสัญญา
 - ชำระค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Royalty fee) รายไตรมาส ไตรมาสละ 2 % ของยอดขายได้สุทธิจากการให้บริการ โดยมีการรับประกันการชำระขั้นต่ำปีละ 20,000 บาท
 - 2) อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights): มหาวิทยาลัยขอนแก่นอนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ
 - ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี (Disclosure fee) จำนวน 1,000,000 บาท ณ วันลงนามสัญญา
 - ชำระค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Royalty fee) รายไตรมาส ไตรมาสละ 3 % ของยอดขายได้สุทธิจากการให้บริการ โดยมีการรับประกันการชำระขั้นต่ำปีละ 50,000 บาท
10. ค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยี : การรับถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือให้คำปรึกษาจากตัวแทนผู้อนุญาต บริษัทรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สมเหตุสมผลอันเกิดจากการเข้ารับคำแนะนำปรึกษาหรือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
11. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา : มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้รับผิดชอบ

ข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ

ผลงานเรื่อง “บ้านสัตว์เลี้ยง”

เสนอวันที่ 1 ธันวาคม 2568

1. ผู้ประดิษฐ์หลัก นายมีทรัพย์ ทางปัญญา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะ
2. ชื่อทรัพย์สินทางปัญญา “บ้านสัตว์เลี้ยง”

สถานภาพ : ยื่นขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เลขที่คำขอ 2502009988 ยื่นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2568

คุณสมบัติ : บ้านสัตว์เลี้ยงที่สวยงามและให้ความรู้สึกรักและปลอดภัยสำหรับสัตว์เลี้ยงแสนรัก

การใช้ประโยชน์ : ใช้ผลิตและจำหน่ายบ้านสัตว์เลี้ยง

3. ผู้ทรงสิทธิ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ชื่อผู้สนใจ บริษัท ทาสแมวที่รัก จำกัด
5. ระยะเวลาในการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : ระยะเวลา 5 ปี
6. การอนุญาตช่วง/การโอนสิทธิ : ผู้รับอนุญาตไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นรับสิทธิต่อได้
7. ขอบเขตการอนุญาต : ผลิตและจำหน่ายบ้านสัตว์เลี้ยงทั้งในและต่างประเทศ
8. รูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : 1) อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights) หรือ 2) อนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแต่ไม่จำกัดเจ้าของสิทธิ (Sole-exclusive rights) หรือ 3) อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights)
9. ค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ : สามารถเลือกรูปแบบการอนุญาตและการชำระค่าตอบแทนได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) อนุญาตให้ใช้สิทธิไม่จำกัดจำนวนราย (Non-exclusive rights): มหาวิทยาลัยขอนแก่น อนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่าย โดยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นสามารถอนุญาตให้ผู้ประกอบการรายอื่นได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายได้อีก มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ

- ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 100,000 บาท
- ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 2 % ของยอดขายสุทธิ (Net sale)

2) อนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแต่ไม่จำกัดเจ้าของสิทธิ (Sole-exclusive rights): มหาวิทยาลัยขอนแก่นอนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว โดยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นยังคงมีสิทธิเช่นเดียวกันนี้อยู่ มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ

- ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 500,000 บาท
- ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 4 % ของยอดขายสุทธิ (Net sale) โดยรับประกันการชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำ ปีละ 50,000 บาท

3) อนุญาตให้ใช้สิทธิรายเดียว (Exclusive rights): มหาวิทยาลัยขอนแก่นอนุญาตให้บริษัทได้รับสิทธิผลิตและจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว มีค่าตอบแทนการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ

- ชำระค่าเปิดเผยเทคโนโลยี ณ วันลงนามสัญญา 1,000,000 บาท

- ชำระค่าตอบแทนรายปี (Royalty fee) ปีละ 5 % ของยอดขายสุทธิ (Net sale) โดยรับประกันการชำระค่าตอบแทนขั้นต่ำ ปีละ 100,000 บาท

10. ค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยี : การรับถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือให้คำปรึกษาจากตัวแทนผู้อนุญาต บริษัทรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สมเหตุสมผลอันเกิดจากการเข้ารับคำแนะนำปรึกษาหรือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

11. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา : มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้รับผิดชอบ

บทที่ 5

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

จากประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้ปฏิบัติงานด้านการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) ผลงานทรัพย์สินทางปัญญา และได้ดำเนินงานในการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้สำหรับการเจรจาก่อนทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิผลงานทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการประสานงานกับผู้ประกอบการหรือผู้ที่สนใจขออนุญาตใช้สิทธิ นักวิจัยผู้ประดิษฐ์หรือผู้สร้างสรรค์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการปฏิบัติงานด้านการอนุญาตให้ใช้สิทธิ สามารถสรุปปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 ปัญหาอุปสรรค

5.1.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เนื่องจากบุคลากรที่ทำงานด้านการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) จำเป็นต้องมีความรู้ในหลายด้าน มีประสบการณ์ในการเรียนรู้งานและมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นระยะเวลาหลายปี จึงจะสามารถดำเนินงานในการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) เพื่อใช้สำหรับการเจรจาก่อนทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิได้ดี ซึ่งมหาวิทยาลัยมีจำนวนบุคลากรผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) ผลงานทรัพย์สินทางปัญญาจำนวนน้อย นอกจากนั้นปัญหาหนึ่งที่พบคือการลาออกของบุคลากร

5.1.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดประสบการณ์ในการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) ผลงานทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบที่หลากหลาย เนื่องจากผลงานทรัพย์สินทางปัญญามีหลายประเภทและมีรูปแบบในการเสนอเงื่อนไขที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเภทของงาน

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 การส่งบุคลากรที่ทำงานด้านการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) เข้าร่วมอบรมการทำงานด้านอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) เพื่อพัฒนาศักยภาพและความรู้ในการทำงาน

5.2.2 การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) พร้อมทั้งจัดทำตัวอย่าง Term sheet ในหลากหลายรูปแบบที่เคยใช้ในการเจรจาจริงเก็บไว้ใช้เป็นฐานข้อมูลภายในของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) ของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ

5.2.3 การจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) โดยเน้นการจัดเตรียมข้อเสนอเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Term sheet) การเจรจาด່อรอง (Negotiation) สำหรับผู้ปฏิบัติงานมหาวิทยาลัย

5.2.4 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรที่ทำงานด้านการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศ

บรรณานุกรม

KTI Practical Guides. (2565). Term Sheets for Licence Agreements. สืบค้น 30 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.knowledgetransferireland.com/Model-Agreements/Practical-Guides/KTI-Practical-Guide-to-Term-Sheets-for-Licence-Agreements.pdf>

ธนิต ชังถาวร, อรกนก พรณรรักษ์, เพียงเพ็ญ บุตรกัตัญญ, กริชฌมา บุญเฟื่อง, บุปผา เตชะภัทรพร, สุมลวรรณ สังข์ช่วย และ ปริญญาภรณ์ เต็งประเสริฐ (2553). *การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับสถาบันการศึกษาหรือองค์กรนวัตกรรมการรัฐ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: กลุ่มสนับสนุนการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์.

ปราโมทย์ ธรรมรัตน์, ฉวีวรรณ จินดาธรรม, ทานตะวัน โพธิ์รัชต์, ปรียชาติ จันทโรชาติ และ คม ธรรมรัตน์ (2553). *การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์.

สำนักงานจัดการสิทธิและเทคโนโลยี. (2565). เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สิทธิ. สืบค้น 30 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.nstda.or.th/tlo/content.php?id=4>